

BULETIN INFORMATIV

Nr. 64

Sibiu, octombrie 2010

BIBLIOTECA INSTITUTULUI DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU

Începuturile actualei biblioteci coincid cu înființarea Secției de Științe Sociale Sibiu a Filialei Academiei Române din Cluj, în anul 1956, când s-a constituit primul fond de cărți și periodice, provenind din arhiva *Dicționarului graiurilor săsești din Transilvania*. Fondul inițial s-a îmbogățit și s-a diversificat treptat cu cărți primite de la Filiala din Cluj a Academiei Române. În anul 1970, când Secția din Sibiu a devenit *Centrul de Științe Sociale*, bibliotecă dispunea de aproximativ 3000 de cărți și periodice. Astăzi, bibliotecă deține un fond de 8.800 cărți și 11.250 periodice. De-a lungul celor șase decenii, bibliotecă s-a dezvoltat prin achiziții, abonamente și donații. La creșterea fondurilor de cărți și periodice au contribuit, într-o măsură apreciabilă, schimburile de publicații realizate prin intermediul revistelor editate în cadrul Institutului nostru: *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, *Historia Urbana*, *Studii și comunicări de etnologie* și *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu*.

Din punct de vedere al conținutului, volumele deținute de bibliotecă Institutului se înscriu în domeniile: istorie, arheologie, istoria orașelor, etnologie, folclor, lingvistică, istorie/teorie/critică literară, sociologie și filozofie. Totodată, bibliotecă deține și un fond însemnat de cărți și publicații în limba germană, unele dintre ele cu o valoare documentară însemnată, ce se datorează vechimii sau rarității lor: colecția de documente *Urkundenbuch zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen*, dicționarul enciclopedic *Der Grosse Brockhaus*, dicționarul tezaur al limbii germane *Deutsches Wörterbuch* al fraților Grimm, publicațiile *Archiv des Vereins für siebenbürgische Landeskunde (1853-1934)*, *Korrespondenzblatt des Vereins für siebenbürgische Landeskunde (1978-1941)*, ziarul *Siebenbürgisch-deutsches Tageblatt (1874-1943)*, atlase lingvistice, dicționare dialectale, cărți și broșuri scrise în graiuri săsești – și o arhivă bogată de fișe (2.000.000 fișe) cu material lexicologic privind graiurile săsești. Cules la începutul secolului al XX-lea din întreg spațiul locuit de sașii din Transilvania, acest material lingvistic a constituit baza cercetării și realizării *Dicționarului graiurilor săsești din Transilvania* - unic pe plan mondial și național.

Actualmente, bibliotecă este organizată pe domenii, iar în cadrul domeniilor, alfabetic, volumele fiind depozitate în bibliotecă sau în birourile cercetătorilor. Din păcate, din cauza deselor mutări ale institutului, nu tocmai propice pentru o bibliotecă, cotarea ei a fost, până în prezent, dificilă pentru că nu au existat spații destinate exclusiv bibliotecii, cărțile fiind depozitate de fiecare dată în funcție de spațiul avut la dispoziție. În această situație, deși volumele au fost și sunt înregistrate și catalogate conform standardelor din biblioteconomie, identificarea cărților se face cu puțină dificultate din cauza lipsei unei cotări exacte a cărților și periodicelor.

În pofida tuturor greutăților întâmpinate, deși de fiecare dată schimbarea sediului a dus la o îmbunătățire și lărgire a spațiilor, este de remarcat activitatea pe care au depus-o, la început, Livia Irimia (1956-1969) și apoi, pentru câteva decenii, Karla Maria Fabian (1969-1996) pentru îngrijirea bibliotecii. Din 1996, organizarea și administrarea fondurilor bibliotecii a fost preluată de Steluța Lăcătuș (Ovesia), din 2000, de Maria-Emilia Țiplic (Crîngaci), iar din 2008 de organizarea bibliotecii se ocupă Andreea Buzaș.

Ca bibliotecă de specialitate cu circuit închis, ea este accesibilă nu numai cercetătorilor din cadrul instituției noastre, ci tuturor celor interesați: cercetători de la institute similare, muzeografi, cadre didactice, doctoranzi, studenți.

Maria-Emilia Țiplic

NOUȚĂȚI EDITORIALE

Studii și Comunicări de Etnologie

A apărut, sub egida Academiei Române, revista *Studii și Comunicări de Etnologie*, tom XXIII/2009, Editura *Imago*, redactor șef Ilie Moise. Structura tematică a noului număr este următoarea: *Folclor – Etnologie – Antropologie, Din etnologia germanilor din România, Aniversări, Comemorări, Note și recenzii, Cronica*. Studiile publicate sunt semnate de personalități culturale, profesori, cercetători și muzeografi, care se bucură de apreciere și prestigiu în sfera domeniilor abordate. Reproducem câteva titluri: Gabriela Negru, *Paștile, sărbătoarea începutului fără sfârșit*; Ioan Praoveanu, *Observații privind păstoritul la români*; Alina Geanina Ionescu, *Restaurarea icoanelor pe sticlă*; Cosmina-Maria Berindei, *Scenarii apocaliptice în imaginarul culturii tradiționale românești*. Volumul, lansat în cadrul Festivalului internațional „Cântecele munților”, se adresează specialiștilor, dar și altor categorii de cititori interesați de folclor, de cultura populară în general.

IN MEMORIAM

Nicolae Jurca (1935-2010)

Istoricul Nicolae Jurca s-a născut la Bucium, în județul Alba, la 20 noiembrie 1935. A urmat liceul la Turda și Abrud, iar Facultatea de Istorie la Cluj (1953-1957). În anii 1958-1963 a fost profesor și inspector școlar în raionul Brad, pentru ca apoi, în 1963-1975 să devină profesor secundar și director de liceu la Brașov. În 1976, prin concurs, a fost angajat lector la Catedra de Istorie a Facultății de Filologie și Istorie din cadrul Institutului de Învățământ Superior Sibiu. În 1984, datorită desființării facultăților umaniste de la Sibiu, a continuat munca la catedră în cadrul Universității „Transilvania” din Brașov, până în 1988. Dificultățile navetei de la Sibiu și insatisfacțiile profesionale (trebuia să predea un curs de „probleme fundamentale” ale Istoriei României studenților de la diferite specializări) l-au determinat să se consacre numai cercetării, deși era atras de munca dedicată studenților.

În 1988 s-a transferat la Centrul de Științe Sociale Sibiu unde a continuat cercetarea trecutului mișcării social-democrate din România, din care își alesese și tema lucrării de doctorat, susținută în anul 1976, la profesorul Aron Petric și publicată în anul 1978 sub titlul explicit: *Mișcarea socialistă și social-democrată din România 1934-1944. Poziția sa față de fascism și război*, București, Editura Litera. Din anii prezenței la Centrul de Științe Sociale (devenit Institutul de Cercetări Socio-Umane

în 1990), sunt de menționat câteva studii documentare despre unele aspecte prea puțin cunoscute din anii celui de-al Doilea Război Mondial.

În decembrie 1989 și în lunile următoare s-a situat în rândurile celor care au trecut la acțiune pentru democratizarea societății românești. A fost printre puținii militanți care au luptat pentru înființarea organizației PSD la Sibiu, pe care a reprezentat-o apoi în Consiliul Județean al C.P.U.N. De asemenea, a fost ales deputat în prima structură parlamentară a României postcomuniste. După reînființarea Facultății de Istorie în cadrul Universității sibiene, în 1990, Nicolae Jurca a fost reintegrat corpului didactic universitar, în 1993. Aici a devenit profesor, iar din 1996, conducător de doctorat. În anii 1996-2000 a fost ales decan al Facultății de Litere, Istorie și Jurnalistică, iar în 2000-2003 a fost șef al Catedrei de Istorie modernă și Contemporană.

Concomitent, profesorul Nicolae Jurca a continuat demersurile sale științifice și, în 1993-1994, a publicat câteva noi volume despre istoria social-democrației din România. Pentru cel de-al doilea a fost distins cu premiul „Nicolae Bălcescu” al Academiei Române. Lucrările științifice ale cercetătorului Nicolae Jurca, specializat în istoria contemporană a României, se caracterizează prin documentare temeinică, argumentare riguroasă, stil sobru, precis și concluzii limpezi. El are contribuții importante la studierea fenomenului politic din prima parte a secolului XX, îndeosebi a sistemului de partid. A investigat, de asemenea relațiile româno-germane în anii 1939-1945, dar și unele aspecte ale istoriei culturii. Preocupat de difuzarea rezultatelor cercetărilor românești în Europa, N. Jurca a publicat, în anul 2000, o amplă sinteză a preocupărilor sale de o viață: *L’Histoire de la Social-Democratie de Roumanie*, Editura F F Press, Bucurști, 512 p.

Astfel, prin publicarea rezultatelor investigațiilor sale științifice într-o limbă de circulație internațională, istoricul adus încă un serviciu istoriografiei românești, mereu deficitară la capitolul vizibilității internaționale.

Prin dispariția sa neașteptată, la 25 septembrie 2010, istoricul Nicolae Jurca a lăsat un gol care va putea fi cu greu umplut. Judecata lui limpede, frazele atent construite nu se vor mai auzi în reuniunile noastre științifice.

A fost înmormântat în cimitirul bisericii „Din Groapă”, veritabil panteon al românilor transilvăneni, alături de cei pe care i-a admirat pentru verticalitatea lor morală și dârzenia cu care s-au luptat pentru drepturile neamului lor, pe care și-i alesese drept model în viață.

Vasile Ciobanu

ACTIVITATEA CERCETĂTORILOR

Dr. Vasile Ciobanu a participat în perioada 30 septembrie – 1 octombrie, la Sesiunea de comunicări științifice: „130 de ani de la stabilirea relațiilor diplomatice româno-germane”, care s-a desfășurat la Iași. A prezentat comunicarea: *Relațiile româno-germane din primul deceniu interbelic reflectate în presa săsească sibiană*. În perioada 4-8 octombrie, a fost prezent la lucrările Comisiei mixte de istorie româno – maghiară, desfășurate la Budapesta, iar în intervalul 14 - 16 octombrie, a susținut la Târgu – Mureș, în cadrul sesiunii „Orașele transilvănene în perioada interbelică (1918 – 1940)”, organizate de Muzeul județean și Comisia de istorie a orașelor din România, comunicarea: *Sibiul interbelic*.

Dr. Gudrun-Liane Ittu a publicat lucrarea: *Întâlnirile lui Michael Heindendorff senior (1730 - 1821) cu suveranii habsburgi 1773, 1783, 1786 și 1817*, în *Brukenenthal Acta Musei*, vol. 1, 2010, p. 191-201. În data de 13 septembrie a. c. a prezentat la librăria Erasmus monografia *Arthur Coulin*.

Dr. Sigrid Haldenwang a participat la Conferința internațională de studii interculturale și Comparatism (Spații culturale și fond arhaic), organizată în perioada 16-19 sept. de Universitatea de Nord din Baia - Mare. A susținut comunicarea: *Cu privire la lexemele Kletit und Platschinte, cu sensul de Eier – Pfannkuchen, cât și cu sensuri figurative în graiurile săsești din Transilvania*. A publicat articolele: *Mytische Wesen im Siebenbürgisch – sächschen Volks –und Aberglauben*, în vol. *Wahrheit, Recht, Verantwortung, Normen- und Wertbegriffe im internationalen Kontext*, Beiträge zur Germanistik 25, București, Editura Univers, 2010 și *Cu privire la lexemele Pomană, Minune și minunati - în graiurile săsești din Transilvania*, în *Studii și Comunicări de Etnologie*, tom XXXIII/2009, p. 183-188.

Dr. Ilie Moise a prezentat volumul *Etnologul Ilarion Cocișiu în vârtoarea destinului* de Gherasim Rusu Togan, în cadrul Festivalului internațional „Cântecele munților”, care a avut loc în data de 24 iulie a. c. Colegul nostru a prezidat juriul Festivalului „Cântecele Oltului”, Călimănești, 14-15 aug. și al Olimpiadei Naționale „Meșteșuguri artistice tradiționale”, Sibiu, 19-24 aug. De asemenea, în cadrul unei festivități din comuna Cut/jud. Alba, s-au lansat volumele: *Ilie Dăianu. Scrieri*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia 2010, îngrijit de dr. Ilie Moise și Ioan Dicu. *Jurnal de front*, Editura Altip, Alba Iulia, 2010, volum îngrijit de Ilie Moise și Andreea Buzaș.

Dr. Dorel Morândău a publicat *O lucrare în pas cu problemele sec. XXI*, în volumul: Dan Popescu, *Cataclisme economice care zguduie lumea, Sibiu-București*, Editura Continent, 2010.

Dr. Paul Niedermaier a participat la Adunarea generală a consiliului științific și consiliului de conducere ale Societății *Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde /Heidelberg*, la Gundelsheim în data de 19 iunie și la Jena, în 25 septembrie 2010. De asemenea, a fost prezent la ședințele Consiliului județean Sibiu și ale Comisiei zonale a monumentelor istorice.

Dr. Gabriela Panțel a publicat: *Basmul românesc și structurile energetice ale ființei umane și Romania Occidentalis. Romania Orientalis*, Ed. Fundației pt. Studii Europene, Mega, 2009 – recenzie, în *Studii și Comunicări de Etnologie*, tom XXIII/2009, p. 45 - 51, respectiv p. 232 – 234. A participat la Conferința Științifică Internațională cu tema „Book and Language in the Development of the Contemporary Society”, organizată de Facultatea de filologie Belgrad, 24 – 26 sept., cu lucrarea: *The evolution of the Book and its Metamorphoses in the 21 st Century. The Reader at the Crossroads of Tradition and Inovation*. Alături de gazde, au mai participat cercetători și cadre didactice universitare din S.U.A., Marea Britanie și Bulgaria.

Andreea Buzaș – referent I, a participat, în perioada 6-8 august, a. c., la o prospectare a elementelor de cultură și civilizație tradițională din localitatea Roșcani, județul Hunedoara, în vederea reeditării monografiei *Roșcani – un sat pentru mileniul III*.

Între 9-14 august, a făcut parte din echipa Asociației de Științe Etnologice din România, care a organizat o tabără de cercetare în orașul Nădlac. Acțiunea s-a încheiat cu deplasarea echipei în localitatea Micherechi, în Ungaria.

I.C.S.U.S., Bdul Victoriei 40, 550024 – Sibiu
Tel.: (0269) 212604, tel./fax: 216605
e-mail: pantel@icsusib.ro; www.icsusib.ro

Redactor: Gabriela Panțel

ISSN 1224 – 1660